

Že za naprej vam lahko povemo, kdo bode na teh shodih govoril, že za naprej vam lahko naznanimo njih glavni smoter!

Govoril bode na teh shodih najbrž mariborski bivši prefekt, govoril bode na teh shodih najbrž kaki dohtar ali pa vsaj kaki klerikalni voditelj!

In glejte, čudno, da se klerikalci obračajo ravno na našo mladino, samo mladeniče kliče in vabi kaplan, seve ni pozabil omeniti takorekoč mimogrede tudi očetov, starih, izkušenih kmetov in on naročuje, naj bi mladeniči, kmečki sinovje, skrbeli za to, da bodejo prišli tudi ti na te shode.

Mladeniči, kvišku! Tako vam tudi mi kličemo in da bode te vedeli, da vam nikakor nočemo zabraniti teh shodov, vam kličemo, le idite tja, le udeležite se teh zborovanj, saj bode te uže pri prvih stavkih govora, kateri bodejo na njihovem sporedu, sprevideli, kaj hočejo z vami zopet vaši klerikalni, takozvani voditelji!

Po našem mnenju naj bi govoril kaplan iz prižnice (kancelna), dohtar naj bi ostal v svoji pisarni, za boljšo izobrazbo in omiko kmečkih mladeničev naj bi si pa skrbeli mladeniči na napredni podlagi **sami**.

Kmečki mladenič, kateri išče izobrazbe in podpore od klerikalnih kaplanov, kmečki mladenič, kateri upa na boljšo bodočnost izviraajočo iz ust kakega kmečkega oderuha, tak kmečki mladenič ni za kmečki stan, on je tega stana največji sovražnik!

Dragi očetje, dragi kmetje, mi vas odkritosrečno opozarjamo na te shode, udeležite se jih tudi vi, a pazite in sodite t r e z n o, kaj hoče klerikalstvo zopet od vaše mladine! Oče, kateri pusti svojega sina na klerikalno zborovanje, ne da bi ga sam opazoval, oče, kateri izroči klerikalnemu hinavstvu svojega bodočega naslednika na kmetiji, tak oče ni vreden, da nosi pošteno in v občē spoštovano ime kmet!

Vam pa, dragi mladeniči, kličemo našo najiskrenejšo željo, ostanite naprednjaki, ne dajte se tudi ne z donečimi besedami zapeljati na kriva pota! Ako nam bode količkaj mogoče, bodemo vam mi priskočili na teh shodih na pomoč, mladeniči, kvišku napredek,

Velika zibelj.

Škoda, da ne poznate stare Medvedke! Povem vam, da ne najdete na celem svetu žene, ki bi jej bila jednaka, čeravno bi jo iskali pri belem dnevu z gorečo svetilnico (lehtirno).

Medvedova Ana je precej velika in široka, kakor polovnjak. Tudi njena glava je debela ko buča (Kürbus) na njivi. Kratke lase ima zmiraj razkuštrane, ščetinaste obrvi ji štrlijo nad malimi očmi daleč od čela, ter njena usta se začenjajo pod desnim ušesom in jenjajo pod levim.

V teh širokih ustah bi bilo prostora za najmanj 50 zob, a vendar nima Medvedovka nobenega. In če bi ji bil stvarnik dal namesto koščenih zobov zobe iz najtršega jekla, bi se tudi imela gole čeljusti, ker je pri njej tisti košček mesa, katerega vsak pameten človek pridno za zobmi drži, strašansko močen, zelo špičast in hudo strupen. Nikoli ji ne da miru, vedno se valja in pika ljudi, dolžne in nedolžne.

Če je nastal v vasi glasen kreg, slišal se je zmiraj najbolj Medvedkin glas. Kadar so pri nas koga spravili ob dobro ime, storil je to gotovo Medvedkin jezik. Ako so se hoteli naši nezadovoljneži iznebiti kacega kaplana ali učitelja, našuntali so Medvedovko nad njega, in ona ga je gotovo spravila v mirnejši kraj. Sta se li ločila kakšen ženin in nevesta, tedaj

naj bode vaše geslo; spodnještajerskemu klerikalu pa napovejte boj, dokler ga ne bode te ugonobili!

Mladeniči kvišku, jasni se je začelo med kmečki sinovi, ostanite zvesti vašemu stanu, da bo enkrat ponos prelepe, prekrasne vaše domovine!

Sovrašstvo naj neha, odpustite eden ovemu, imate kako razprtijo med seboj, rama ob rami stoji tudi na imenovanih shodih, katere vam vsiljuje klerikalna hujskarija, trdno kakor skale stojte in ti novi valovi, ti novi poskusi, trositi med vas raštvo in prepir, vas ne bodejo nikdar premagali!

Vašim tovarišem pa, kateri so do sedaj troh klerikalni rog, tem pa vendar enkrat odprite spravite jih na prava pota, mogoče, da se še pa rešiti iz klerikalnih krempljev.

Še enkrat, mladeniči kvišku, ostanite napredni ostanite sinovje toli zatiranega kmečkega stanu, vaša je bodočnost!

Klerikalstvo, le napadaj naše spodnještajerske mladeniče, našel jih bodeš pripravljene!

Našim kmetom.

(Dalje.)

Slabejše itak ne more iti, kakor je šlo do sedaj tako pravi moj sosed, ako ga povabim, naj bi z mano držal in se z menoj bojeval proti najima obojema sovražnikoma. Ne vem ali bi bil radi tega izgubljen, ali bi se temu smejal.

Obojno velja. Smejati se mora človek, ako se v današnjih razmerah take govorice, smejati, in otročje se jako važne reči od nekaterih razmotrivati.

Moj sosed vedno misli, da bode šlo gospodarstvo tako naprej, kakor gre dandanes. Ali ni to smešno? Dragi prijatelj, ali ne veš, da bodeš ravno tako izgubljen, kakor je Amen v očenašu, do zadnje rjube izgubljen, ako bodejo današnje slabe gospodarske razmere še nadalje trpele? Saj si lahko vsaki na pamet preračuni, kam to pelje.

Sedaj smo kmetje zares popolnoma na stališčih, ni zastrupil njihovih src nihče drugi, ko Medvedkin jezik. Ljudje trdijo, da laja iz nje sam vrag.

No, njen mož Karl Medved je malo drugačen. Vendar sicer tudi, a manjka mu maščobe. Ni čuda, od veliko besed se še ni nihče zredil — razun fajmoštra in advokata. Nima širokih in tudi zobov mu še ne manjka mnogo, iz česar lahko spoznate, da je njegov jezik kristjanski. Zato pa so gove dolge roke urne in gibene.

Medved in Medvedka sta bila nekdanj prav ljubezakonski par. Celi dan sta se prepirala in kregala in zvečer nežna ženka od prevroče ljubezni razpraskala s svojimi ostrimi kremplji možu lice, tačas je on zakričal: »Prej Ančka, ti si že na tem svetu moje nebo in zato moraš sivi nebeški obok (firmament).« In pograbil je za palico in stol in narisal na njen hrbet in malo niže lep rudeče-siv beški obok.

Pa taka velika ljubezen se ni dopadla sosedom. V tist časa so bili še tihi; toda, ko so ljudje iz sosednih vasi začeli št. Vid zavoljo Medvedke imenovati vražje gnezdo, so glasno godli in zahtevali od občinskega predstojnika, naj pravi mir in red.

Gospod očka župan so potegnili parkrat prav močno pipe in rekli: »Seveda, seveda, to mora postati drugače

trgovca, kateri mora delavcu več plačati, kakor mu nese trgovina dobička.

Kake cene je na primer imela pred dvajsetimi leti živina, kake cene naše žito. In kake cene imajo ti pridelki danes? In na drugi strani? Kak razloček je med plačilom, katero dobavljajo dandanes posli in katero so dobavljali nekdanj? Za koliko so se povišali občinski, državni in okrajni dokladi?

Dobro, ako bodejo naši pridelki ostali pri tej ceni, kakor danes in ako nas v bodoče ne bode zadelo več plačil, vendar mi nikakor ne moremo nadalje v teh sedajnih razmerah gospodariti. Neka sprememba mora in tudi bode morala priti. Bodi si, da boljše čase za nas po sili dobimo, ali pa da se pustimo popolnoma ugonobiti kakor moj sosed, kateri je vtaknil roke v hlačne žepe in rekel: „Slabše se mi itak ne more goditi, kakor sedaj.“

Te misli so najbrž tudi nadajale italijanske in angleške kmete. Tudi ti so si mislili, da se njihovo stališče ne bode nikakor slabše, kakor je bilo poprej. In danes? Še slabše je postalo!

Kmeta, kateri je užival količkaj prostosti, zamanj iščeš, na njegovo mesto je stopil ž e l a r, n a j e m n i k in n a j e m n i k o v n a j e m n i k! Kako se tem siromakom godi, o tem se lahko prepriča vsak, kateri čita količkaj italijanske in angleške časopise.

Ali bi naj tudi naši kmetje postali sami najemniki?

Čeprav še hvala Bogu danes nismo prišli tako daleč, a vendar nas čaka morda ista usoda, kakor italijanske in angleške kmete.

Mi kmetje imamo žene in otroke, treba nam je storaj skrbeti, posebno nam, ki smo zadolženi, ne le za nas, temveč tudi za naše potomce. Seve tisti, kateri imajo posestva, ki niso zadolžena, tistim je dobro. Zetev poplača ves trud, katerega so imeli čez leto in nekaj se še lahko prihrani za slabše čase. Sicer je pes, da bi moral človek take posestnike iskati tako-keč s svetilno pri belem dnevu, a vendar še jih hvala Bogu, vsaj nekaj. Toda ti posestniki pa

si so v Medvedovo kočjo in povedali zaljubljenemu paru jako dobro pridigo. Tako lepo so jima govorili, da je Karl Medved umaral kakor kosmati medved in da so stopile njegovemu paradižu solze v oči. Na koncu pridige sta obljubila, da s svojo vročo ljubeznijo ne bodeta več delala Šentvidčanom znanote.

Kakor iz lastne izkušnje sami veste, si prava ljubezen ne pusti ukazovati. Zato je Medvedovka še zmiraj nosila na svojem hrbtu in malo niže sivo podobo nebes, a na Medvedovem obrazu so vedno svetile razne zvezde repatice (kometi) dolga rimska cesta.

Zato pa so naš oče župan hudo jezni postali in nekoč rekel: »Je že prav!« Potem so šli k mizarju (tišlerju) in nekaj naročili — občina bo že pošteno plačala.

Par dni pozneje smo imeli v Št. Vidu žegnanje (cerkveni god). Zvonovi so celo jutro lepo zvonili, v ostarijah so hreščale različne harmonike svoj hripavi: kuretina, kuretina; ljudje so se vsaj kar trumoma od vseh strani v našo vas, a Medveda so si zopet dokazovala svojo zakonsko ljubezen, da se je kar med glasnim kričanjem ga je ona božala z ostrimi nohti, on pa jo je s stolovo nogo gladil po hrbtu in še malo

Prisli so na cesto štirje mizarjevi pomočniki (kseli)

navadno mislijo, da se jim ni treba vdeležiti našega kmečkega boja proti našim nasprotnikom, ker še so sedaj „trdi“ in se jim vsaj za prvi čas ni treba bati pogube.

O ti nesrečna kratkovidnost. Kako dolgo pa še bode to stanje trajalo?

Tudi ti pridejo kmalu na vrsto! Pri prodajalcu žita je bil začetek, da ne more prodati svojih pridelkov, kmalu bode sledil za njim tisti, ki redi živino, ki pripravlja repo in seveda tudi naš vinorejec.

Ako se zares najdejo takorekoč otoki, na katerih še prospeva tu in tam spodnještajerski kmet, vendar človeku ni treba imeti duha prerokov, ako jim v sedajnih razmerah hoče prerokovati skoraj gotovi pogin.

V letu 1860 so bili dolgovi, katere so imeli avstrijski kmetje v primeri z današnjimi dolgovi, jako mali. Intabuliran kmetijski dolg se je povikšal od leta 1870 naprej za 631 milijonov 515 tisoč goldinarjev. Konec leta 1890 je znesel ta dolg v Avstriji že nad 2791 milijonov goldinarjev.

Potem je šlo grozno hitro naprej, namreč z dolgovi, z nami kmeti seveda nazaj! Dolgovi so vedno rastli. Leta 1891. so se dolgovi povikšali za 73½ milijonov, leta 1892 za 107 milijonov, leta 1893 za 112, leta 1894 za 159 milijonov.

Konec leta 1894 je imelo avstrijsko kmetijstvo 4090 milijonov 380 tisoč goldinarjev več dolga, kakor poprej. In danes smelo trdimo, da znese ta dolg nad 4500 milijonov. Ako se ta dolg obrestuje s 5%, potem mora naše kmetijstvo plačati vsako leto 225 milijonov samih obresti.

Kdo sme v teh okolščinah spati in reči, da itak ni mogoče, da bi za nas kmete postalo še slabše, kakor je bilo do sedaj. Seveda slabše še bode in lahko tudi je, dokler še bodemo sploh kaj imeli. Ako ne bodemo ničesar več imeli, potem seveda ni mogoče, da še bi se nam slabše godilo, kakor dosedaj.

Iz tega sledi, dragi mi sosed, da je prišel čas, v katerem si moraš sam pomagati!

in prinesli veliko zibel. Potem so prijeli ljubeznivi zakonski parček in ga s silo položili v zibel in sicer, kakor se spodobi, njega na levo, a njo na desno stran. Nato so ju močno privezali, da se nista mogla ganiti z rokami in nogami. Pa glej ga šmenta: Medvedkinega jezika ni bilo mogoče zvezati. Zvezati res ne ali premagati se je vendar dal. Mati župana so prihiteli z dvema platnenima cotama, v vsako so zvezali pol v cukrano vodo namočene žemlje in potem zadelali huda gobca naših Medvedov. Vse, mlado in staro, moški in ženske, je priletelo na cesto, zibalo čudna otroka in jima prepevalo:

«Haja, popaja, zuzu, zuzu,
Sladko nam spavajta tu!»

Celo dopoldne so ju pridno zibali in jima lepo prepevali. Ko je poldan zvonilo, so ju še prekrizali in potem izpustili. Kako hitro sta pobrala svoje pete in jo odkurila domu!

Zibel je pač za dobre otroke, majhne in velike; v njej najrajši utihnejo. Otročja Medveda nista nikoli več kričala in od tistega dne do danes ni videl nihče več na Karlovem obrazu krvavih prask, a najbrž tudi nežna Ančka ni več nosila na svojem hrbtu in malo niže sive podobe nebeskega oboka.

Velika zibel pa še zdaj stoji v lopi šentvidske občinske hiše in marsikaterega sitnega in nepotrpežljivega zakonca strese, kadar gre mimo nje.